

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi taideteollisesta korkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä lokakuuta 1981 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 192 (1981 vp.).

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina osastopäällikkö Markku Linna, vanhempi hallitussihteeri Juhani Saarivuo ja nuorempi hallitussihteeri Rauno Anttila opetusministeriöstä, rehtori Torsten Laakso, vararehtori Yrjö Sotamaa, yliopettaja Laila Leppänen ja sihteeri Ritva Niiniluoto taideteollisesta korkeakoulusta, johtaja Lasse Lyytikäinen taideteollisen korkeakoulun koulutuskeskuksesta, rehtori Ellen Urho ja sihteeri Seppo Suihko Sibelius-Akatemiasta, apulaisrehtori Marianne Korhonen teatterikorkeakoulusta, puheenjohtaja Esa Parkatti ja järjestösihteeri Otso Harju taideteollisen korkeakoulun ylioppilaskunnasta sekä koulutuspoliittinen sihteeri Jussi Silvonen Suomen ylioppilaskuntien liitosta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi taideteollisen korkeakoulun hallinnon kehittäminen siten, että se nykyistä paremmin vastaisi korkeakoulun toiminnallisia tarpeita. Lakiehdotuksessa on pyritty ottamaan huomioon myös muiden korkeakoulujen hallinnossa tapahtuneet muutokset. Lainmuutos ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 1982.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus on sanonnaltaan ja sisällöltään yhdenmukainen uusimpien korkeakouluja koskevien lakien kanssa. Näin ollen valiokunnalla ei tältä osin ole huomautettavaa. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan lukuunottamatta sen ehdotettua voimaantuloajankohtaa, josta on tarkemmin lausuttu jäljempänä.

Valiokunnan käyttöön on myös toimitettu asiaan liittyvä asetusluonnos, johon sisältyy

ehdotus taideteollisen korkeakoulun hallintomalliksi. Tältä osin valiokunta toteaa, että ehdotus poikkeaa selvästi viime aikoina korkeakoulujen hallinnon kehittämisen yhteydessä omaksutuista kannanotoista. Näissä ratkaisuissa on noudatettu seuraavia pääperiaatteita:

— Hallinto on pyritty kehittämään mahdollisimman yksinkertaiseksi siten, että päällekkäistä päätöksentekoa ja asioiden valmistelua ei esiinny. Tämän vuoksi valtuuston perustamista suureenkaan yliopistoon tai korkeakouluun ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Korkeakoulun keskushallinnossa on näin ollen vain yksi monijäseninen hallintoelin. Asioiden ratkaisun jouduttamiseksi on päätösvaltaa mahdollisuuksien mukaan siirretty rutiiniluontoisissa asioissa monijäsenisiltä hallintoelimiltä rehtorille, hallintovirastolle, dekaanille tai muulle vastaavalle virkamiehelle.

— Alihallinto on pyritty rakentamaan selaiseksi, että siihen kuuluu yksi varsinaista päätöksentekovaltaa käyttävä monijäseninen elin kullakin tieteenalalla.

— Monijäsenisten hallintoelinten kokoonpanossa on otettu huomioon eri henkilöryhmien edustuksellisuus siten, että hallintoelimessä on kuitenkin aina myös tieteellisiä asioita ja tieteellisten virkojen täyttöä käsiteltäessä riittävä asiantuntemus.

Saadun selvityksen nojalla valiokunta pitää asianmukaisena ja perusteltuna, että näitä eri korkeakoulujen kokemusten ja äskettäin valmistuneiden tutkimusten pohjalta kehittyneitä periaatteita noudatettaisiin myös taideteollisessa korkeakoulussa. Tämän kannanottonsa tueksi valiokunta viittaa Sibelius-Akatemian hallintojärjestelmään, joka on suhteellisen uusi, mutta kuitenkin ehtinyt jo osoittautua käytännössä toimivaksi.

Taideteollinen korkeakoulu ja Sibelius-Akatemia ovat suunnilleen saman kokoisia taide-

korkeakouluja, joskin ne perinteiltään ja koulutuksen sisällön suhteen eroavat toisistaan. Näin ollen korkeakoulujen keskushallinnon osalta tulisi noudattaa samanlaista mallia, mutta alihallinnon järjestelyssä ottaa korkeakoulujen eroavaisuudet huomioon ja kehittää taide-teolliselle korkeakoululle oma, sen erityispiirteisiin soveltuva järjestelmä.

Valiokunnan omaksumasta kannasta seuraa, että asetuksen säännökset on valmisteltava lähes kokonaan uudelleen. Tarkoituksenmukaisten ja toimivien säännösten aikaansaamiseksi valmisteluvaihe edellyttää asianomaisen minis-

terion ja korkeakoulun välistä yhteistyötä ja lukuisia neuvotteluja. Kun tällainen valmistelu-työ neuvotteluineen aina vie oman aikansa, lainmuutos voi valiokunnan käsityksen mukaan tulla voimaan aikaisintaan 1 päivänä elokuuta 1983. Tämän vuoksi valiokunta on tarkistanut lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä.

Edellä olevan perusteella valiokunta kun-
nioittavasti ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuulu-
vana:*

Laki

taideteollisesta korkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taideteollisesta korkeakoulusta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (52/73) 6 §:n 2 momentti ja 7 § sekä

lisätään lakiin uusi 1 a §, 2 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

1 a, 2, 2 a, 6 ja 7 §
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan (*poist.*) päivänä
(*poist.*) kuuta 198(*poist.*).
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ekorre, vara-puheenjohtaja Karhuvaara, jäsenet Ala-Kapee, Astala, Eskelinen, Holvitie, Lahti-Nuuttila,

Louvo, Norrback, Palmunen, Ronkainen, Toi-
viainen ja Ursin sekä varajäsenet Jaakonsaari,
Aila Jokinen ja Anna-Liisa Jokinen.